

Gebiedsplan Ster van Loosdrecht

50 MENINGEN, TOCH 1 COMPROMIS

Normaal maakt de provincie een plan en dan kunnen grondeigenaren hun zegje erover doen. In het gebied de Ster van Loosdrecht ging het omgekeerd. Daar sloegen de beheerders de handen ineen en maakten een gebiedsplan. Grondeigenaar Jacob Doets vertelt over de samenwerking met de provincie.

Tekst: Annoesjka Brohm – Beeld: Vesna Zuuring (pagina 21) en DLG (pagina 23)

De Oud-Loosdrechtsedijk en de Nieuw-Loosdrechtsedijk maken een hoefijzervorm waarvan langgerekte weilanden breed beginnen en in de lengte steeds smaller worden, doordat de sloten aan beide kanten naar elkaar toelopen. Bekijk je het gebied vanuit de lucht, dan zie je dat de sloten bij één punt samenkomen in de Drecht, alsof het een ster is. Hoe kan het ook anders dan dat dit gebied zijn naam aan deze vorm ontleent: de Ster van Loosdrecht.

Jacob Doets is een van de eigenaren in het gebied. Hij is er geboren en getogen, een paar jaar geleden heeft hij de zaak overgenomen van zijn vader: een paardenbedrijf. Het is een van de weinige agrarische ondernemingen in de Ster, want er gebeurt steeds minder. Precies de reden waarom de provincie Noord-Holland jaren geleden van de eigenaren wilde weten wat zij deden met hun grond. Het gebied valt namelijk binnen de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 en de provincie deed daarom een inventarisatie die moest leiden tot een gebiedsontwerp. De interesse van de provincie stuitte echter in die tijd op argwaan van de bewoners. Iets wat volgens Jacob niet vreemd was: “Dit gebied kenmerkt zich door plannen die steeds gemaakt worden, maar nooit doorgaan. De belangrijkste reden daarvoor is dat bewoners zelf nooit werden betrokken in die plannen.”

Eind 2009 kwam daar verandering in. Een goede verandering, volgens Jacob. Alle partijen – van de grondeigenaren tot de provincie, van Natuurmonumenten tot Waternet – staken de koppen bij elkaar om de neuzen dezelfde kant op te krijgen voor een plan. “Dat leek door alle regels en alle wensen van de verschillende partijen een flinke klus”, zegt Jacob. “Toch was er een middenweg mogelijk.”

Het compromis hield in dat land zijn agrarische bestemming zou behouden, wat de grondeigenaren graag wilden. Aan de wens van de provincie werd ook tegemoetgekomen: er kwam voldoende ruimte voor natuur.

Tijdens een wandeling over zijn land wijst Jacob naar wat bomen. “Daar zit een dassenburcht. Er is daar ’s nachts wel eens een camera neergezet en toen zag je ze rondrennen. Hartstikke leuk.” Grijnzend wijst hij een plankje aan over een van de sloten. “Die hebben we neergelegd, zodat de dassen makkelijk van het ene land naar het andere kunnen oversteken. Je ziet dat ze er gebruik van maken, want er gaat een heel smal uitgesleten paadje heen. Ik denk dat de vossen er ook gebruik van maken.”

Op zijn land gaat natuur en agrarisch hand in hand, zoals bij veel grondeigenaren in de Ster. In 2010 bleek dat som-

migen nog een stapje verder wilden zetten wat natuur betreft, omdat ze graag gebruik wilden maken van de subsidieregeling particulier natuurbeheer. “Dat was een nieuwe regeling waardoor gebiedseigenaren een flinke subsidie krijgen als ze hun grond omzetten van agrarisch naar natuur”, legt Jacob uit. “Van de 240 hectare werd 70 hectare aangevraagd om natuur te worden. Dus pasten we het plan zo aan dat zowel agrarisch landgebruik als natuur mogelijk was.”

Eind vorig jaar kwam een grote domper, toen gedeputeerde Jaap Bond de grondeigenaren moest vertellen dat er geen geld meer was voor particulier natuurbeheer. Door de bezuinigingen bij het Rijk was het onduidelijk geworden hoeveel geld er in de toekomst voor particulier natuurbeheer beschikbaar is. De provincie kon daardoor geen nieuwe toezeggingen meer doen voordat bekend werd hoeveel geld er voor de natuur in Noord-Holland beschikbaar zou blijven. Voor Jacob en de andere grondeigenaren was het een teleurstelling: “Eerst maakte de provincie de mensen lekker en vervolgens was er geen geld meer.”

Jacob onderbreekt zijn verhaal om naar twee hazen te kijken die over het land rennen. “Dat is heel bijzonder.

Een paar jaar geleden zag je nog nauwelijks hazen. Nu komen ze toch weer terug.” Schijnbaar moeiteloos springen de hazen over de sloten, naar het land van de burens van Jacob en verder. Met een hazenspong zijn de grondeigenaren dus met elkaar verbonden: het is bijna één land. Mogelijk was dat de reden dat Jaap Bond vroeg om een nieuw plan dat gezamenlijk moest worden gemaakt. “Hij vroeg om een plan dat hij niet kon weigeren, want de provincie had nog €1,5 miljoen gereserveerd voor de Ster. Voorwaarde was wel dat we met een goed plan zouden komen. Dus ben ik weer met andere eigenaren om tafel gaan zitten.”

Van de 50 eigenaren in het gebied sloten zich 31 aan. Draagvlak is een aandachtspunt. “Het is koudwatervrees”, weet Jacob. “De mensen die zich niet hebben aangesloten zien een overheid als een onbetrouwbare zakenpartner. Dat ligt aan ons democratisch stelsel. Je maakt afspraken die zes jaar beslaan, maar in de tussentijd zijn er verkiezingen en vervolgens krijg je te horen dat het geld op is. In de zakenwereld kun je dat niet maken, bij een overheid werkt dat anders.” Het gezamenlijk plan kwam er, een dat in samenwerking met de provincie werd gemaakt. Jacob kijkt er met een >>

‘De overheid wordt gezien als een onbetrouwbare zakenpartner’

>> goed gevoel op terug: “Onder meer Ceciel Bik en Jan Steenis ondersteunden ons. De provincie bood ons alle faciliteiten en hielp ons de grondeigenaren bij elkaar te brengen. Doordat jullie alles voor ons regelden, hoefden wij bij wijze van spreken alleen nog maar te vergaderen. Wij konden ons bezighouden met de inhoud. Daarbij hadden we die ondersteuning ook hard nodig. Al was het alleen maar om binnen de provincie deuren open te krijgen.”

De grondeigenaren maakten niet alleen een plan, ook richtten ze de Vereniging Ster van Loosdrecht op. Hierdoor kunnen grondeigenaren samen beslissingen nemen over beheer, natuurontwikkeling en recreatie. Vanaf het land van Jacob is in het zuiden achter een paar bomen nog net het puntje van de toren van kasteel Sypsteyn te zien. “Als het plan wordt aangenomen, en er dus geld voor komt, is het de bedoeling dat daar een uitkijktoren komt, zodat recreanten kunnen zien wat zich in het gebied afspeelt. De vorm van het land – de stervorm – is vanaf de hoogte goed te zien, en natuurlijk ook de vossen en hazen die in het gebied wonen.” Dan draait hij zich naar het westen, en wijst naar het midden van de Ster. “Daar moet ook een uitkijktoren komen. En bij de Oud-Loosdrechtsedijk komt er een

bankje. En er wordt gesproken over een wandelpad over het noordelijke gedeelte.”

Intensieve recreatie komt er niet. “De eigenaren zijn nogal huiverig voor grote groepen recreanten die dit gebied overspoelen”, vertelt Jacob. “Enkele eigenaren organiseren excursies, en wie zijn paard bij mij stalt, gaat wel eens naar achteren op mijn land. Dat is te overzien. Grote groepen wandelaars, of talloze bootjes die hier rondvaren, zien we hier liever niet. Het moet hier wel rustig blijven.”

Belangrijker dan recreatie is het natuurgedeelte dat in het plan staat genoemd. “We zoeken een opening voor het particulier natuurbeheer. Mensen die dat willen, moeten daarvoor de ruimte krijgen. En de provincie kan daar weer mooi mee scoren. Ook vragen we in het plan om de subsidiekraan open te zetten voor de mensen die aan randenbeheer doen. Dat betekent dat de slootkant ongemoeid blijft en er niet gemest wordt. Hierdoor gaan planten weg die in bemeste grond groeien en komen de –

bijzondere - plantsoorten terug die in dat soort grond niet gedijen. Omdat het land in de richting van de Drecht smaller wordt, worden de punten al snel helemaal natuur. Tenslotte kun je op die smalle stukken toch niet met je machine komen.”

Verder staat in het plan dat er een heel specifiek landschapspakket komt voor de Ster van Loosdrecht. Jacob licht toe: “Dat zou een pakket kunnen zijn waarin we dan wel aan natuurbeheer doen, maar dat dingen die vervelend zijn, zoals ongewenste onkruiden en insecten en mollen, wel binnen de perken blijven. Niet dat dit nieuw is: veel zaken die we noemen, doen we eigenlijk al. Veel eigenaren vinden het eng dat zoiets zwart op wit staat, maar we krijgen er wel de handjes voor op elkaar.

Sneller in elk geval dan wanneer iemand van de provincie een plan komt presenteren. Dat stuit alleen maar op weerstand: ‘Waar komen ze nú weer mee en wat leggen ze ons nú weer op?’. We hebben nu weliswaar samen met de provincie een plan gemaakt, maar het plan komt van de grondeigenaren zelf. Wij weten het beste wat we met dit land willen. Een grondeigenaar die niet heeft meegedacht, zal er toch meer open voor staan, omdat het plan ‘van een van ons’ komt. Dat maakt een enorm verschil.”

Toen Jaap Bond half maart het gebiedsplan kreeg aangeboden, zei hij dat de Ster van Loosdrecht een voorbeeld kan zijn voor andere gebieden. Rond de zomer beslisten Gedeputeerde Staten over het plan.

